◆ Diplomatın söhbəti

Yunan əfsanəsi, Nikolaos gerçəkliyi və 64 yaşlı gənc...

"Həyatda heç nə çətin deyil. Çətin olan yaşamaqdır, sağ qalmağa çalışmaq yox. Və bir də ləyaqətlə yaşamaq. Sağ qalmağa çalışmamalıyıq, yaşamalıyıq. Həyatdakı məqsədimiz xoşbəxt və ləyaqətlə yaşamaq olmalıdır".

Bu fikirlərin müəllifi olan Nikolaos Kanellos Yunanıstanın ölkəmizdəki fövqəladə və səlahiyyətli səfiridir. Zəngin həyat təcrübəsi olan diplomat bura gəlməmişdən əvvəl dörd ölkədə səfir olaraq çalışıb.

Yunanıstanın mərkəzində yerləşən Tessalia bölgəsində anadan olub. Artıq il yarımdır ki, ölkəmizdə fəaliyyət göstərir və deyir ki, işlədiyin ölkədə öz vətəninin maraqlarının qayğısına qalırsansa, onda sənin üçün orada yaşamaq asan olur. "Diplomatın söhbəti" rubrikasının ənənəsinə uyğun olaraq cənab səfirlə də səmimi həmsöhbət olmağa və onu bir diplomat kimi deyil, Nikolaos olaraq tanıtdırmağa çalışmışıq.

Atam sürücü, anam dərzi idi

- 64 yaşım var. Tessalia bölgəsində - paytaxt Afinadan kənarda olan şəhərdə böyümüşəm. Balaca bir şəhər... Hansı ki mədəniyyət və tarix məkanıdır. Ailəmiz kiçik olub. İki qardaş, atam və anam. Atam avtobus sürücüsü idi, anam isə evdar qadın. Anam ailənin qayğısına qalır, bəzən də dərziliklə pul qazanırdı. Maraqlı uşaqlıq yaşamışam.

Məktəbdə oxuyanda zamanımın çoxunu həyətdə qonşunun uşaqları ilə müxtəlif oyunlar oynamaqla keçirirdim. O zamanlar küçələrdə çoxlu maşın olmurdu və biz rahat oynayırdıq. Yadımdadır, yunan əsgərlərini təqlid etmək üçün taxtadan silahlar hazırlayırdıq. Həm də hər gün velosiped sürməyi də xoşlayırdım və bu mənim üçün hobbiyə çevrilmişdi. Təbii ki, günümü təkcə oyun oynamaqla başa vurmurdum, dərslərimə də zaman ayırırdım. Məktəb həyatımda vacib yer tuturdu. Çalışırdım ki, nümunəvi şagird olum.

Atamın mənə geyim almaq üçün verdiyi pulları kitablara xərcləyirdim

- 9 yaşım olanda Afinaya oxumağa getdim. Atam da Larissadan paytaxt istiqamətinə avtobus sürürdü. O yaşlarımda kitaba marağım yaranmağa başladı. Çoxlu kitab oxuyurdum. Afinada ilk getdiyim yer də kitabxana olub. Məşhur kitabxana mərkəzi meydanda yerləşirdi. Atamın mənə geyim almaq üçün verdiyi pullara kitablar alırdım. 15 yaşımda isə musiqini sevməyə başladım. O zamanlar musiqi ilə məşğul olmaq elə də normal qəbul edilmirdi. Ancaq musiqiyə olan marağımı boğmadan dərslərimi də yaxşı oxumağa çalışırdım. İstəmirdim təhsilimə görə ailəmə problem yaradım. Bir yandan istədiyimi edirdim, digər yandan da təhsilimlə bağlı mənə söz gəlməməsi üçün çalışırdım.

Sevimli ədəbiyyat müəllimim var idi. Düşüncə tərzim ona maraqlı gəlirdi. Hər bazar günləri məni qəhvə içməyə, ya da şirniyyat yeməyə dəvət edirdi. İstəyirdi ki, onunla zaman keçirdim, onunla danışım və ən əsası onu dinləyim. Elə mən də ədəbiyyat fənnini sevirdim deyə onunla ünsiyyətim xoş təsir bağışlayırdı. Həmin vaxt Yunanıstan üzrə məktəblilərin ədəbiyyat yarışmasında iştirak edərək ikinci yeri qazandım. Həm də fəlsəfəyə də marağım var idi. İnsanlarla əlaqələr yaratmaq, ünsiyyət qurmaq əsas prinsipim idi. Başladım özümdən çox böyük insanlarla oturub-durmağa. Məqsədim onların həyat təcrübələrini öyrənmək idi. Buna məndə həmişə maraq olub.

Məktəbi bitirdikdən sonra ali məktəbə imtahan verdim, siyasi elmləri üzrə təhsil seçdim. Universiteti də əla qiymətlərlə bitirdim. Təhsilimi Fransada davam etdirdim. 3 diplomum var. Ancaq heç vaxt əla tələbə olduğumu düşünməmişəm. Ola bilsin ki, yaxşılardan biri idim, amma əla deyildim. Mən universitetdə azad hərəkətə daha çox çalışırdım. Dərslərimi də oxuyurdum, ancaq reallığı da yaxşı başa düşürdüm.

Azərbaycan haqqında düşünəndə ağlıma ilk olaraq neft-qaz gəlirdi

- Universiteti bitirdikdən sonra hərbi xidmətə yollandım. Türkiyə ilə sərhəddə hərbi xidmət keçmişəm. Qayıtdıqdan sonra Yunanıstan Xarici İşlər Nazirliyində işə başladım. Düşünürəm ki, diplomat olmaq həyatımın ən xoş anlarıdır.

Azərbaycandan əvvəl Vyetnamda 3 il səfir işləmişəm. Ondan əvvəl də 5 il Slovakiyada, 3 il isə Kosovoda diplomatik fəaliyyət göstərmişəm. Niderlandda, Fransada, İspaniyada, ABŞ-da, Albaniyada çalışmışam.

Azərbaycanın Yunanıstandakı keçmiş səfiri Rəhman Mustafayevlə tanış idim. Azərbaycan haqqında düşünəndə ağlıma ilk olaraq neft-qaz gəlirdi. Həm də Sovet İttifaqına dair məlumatlı idim. Azərbaycan haqqında ümumi məlumatları, tarixini, eləcə də Azərbaycanın Sovet Birliyindəki rolunu bilirdim. O cümlədən, Heydər Əliyev Siyasi Büronun üzvü olanda onu tanıyırdım. Amma insanlarını tanımırdım. İnsanları tanımaq üçün ölkəyə gəlib yaşamalısan.

Bakıya və insanlardakı sadəliyə heyran qaldım

- Bura ilk dəfə gələndə qədim Bakıya və insanlardakı sadəliyə heyran qaldım. Qədim yunanların insanlara bir tövsiyəsi var: "Sadəlik və güclülük". Bunlar vacib elementlərdir. Sadəlik mənim həyatımı, ideyalarımı xarakterizə edən məqamlardır. Sadəlik mənim üçün önəmlidir. Düşünürəm ki, sadəlik sənin yaşayışına kompas olur.

Azərbaycanda həm də cəmiyyətin nümunəvi yaşayışına da vurulmuşdum. Bundan başqa, fərqli bir landşaftla tanış olurdum və bu, mənə çox maraqlı gəlirdi. Gələn kimi dərhal ölkənizin başqa bölgələrinə də gəzməyə getdim. İlk 6 ayda bir çox yerlərdə oldum.

Azərbaycanda vaxt keçirməkdən zövq alıram, amma qızlarım üçün darıxıram

- Təbii ki, ölkəm üçün darıxıram. Yaşadığın yerdə ölkənin, dünyanın sülh və ədalət maraqlarının qayğısına qalırsansa, onda sənin üçün orda yaşamaq asan olar.

Burda gördüyüm işlərlə öz ölkəmin qayğısına qalıram. İdeyalarımı inkişaf etdirir, bölüşürəm. Yunanıstanın xeyrinə ola biləcək hər şeyi inkişaf etdirməyə çalışıram.

Yunanıstanla bağlı darıxdığım bir çox şey var, amma bunlar mənim daxilimdə mənfi hisslər yaratmır. Çünki mən öz ölkəmi Azərbaycanda yaşamağa çalışıram.

Qızlarım Yunanıstanda yaşayır. Onlar üçün çox darıxıram. Qızımın birinin 26, digərinin isə 31 yaşı var. Böyük qızım cinayət işləri üzrə vəkil çalışır. Fransada çox yaxşı təhsil alıb. Ümumiyyətlə, Fransa bizim həyatımızda böyük rol oynayıb. Bir övladı var. Dəyərli bir oğlan nəvəm var. O biri qızım da təhsillidir. Afinada fransız ədəbiyyatı ixtisası üzrə təhsil alıb. İndi bir çox layihələrin, tədbirlərin təşkilatçılığında iştirak edir. O, həm də mezzo-sopranoluq səs tembrinə malikdir.

İki siyasi romanım var, burada da üçüncü kitabımı yazmaq istəyirəm

- Boş zamanlarımda rəsm çəkməklə məşğul oluram. Heç vaxt olmadığı qədər çox rəsm çəkirəm. İki siyasi romanım var, burada isə üçüncü kitabımı yazmaq istəyirəm.

Bundan başqa, vaxtım olanda insanları evimə qonaq çağırmağı xoşlayıram. Onlarla söhbət etməyi, Azərbaycan xalqını tanımağı, eləcə də, muzeyə, qalereyalara getməyi xoşlayıram. Hər gün 5-10 km piyada gəzirəm. Rəsm çəkməklə yanaşı, musiqi ilə də vaxt keçirirəm.

Yeni adamlarla ünsiyyət qurmaqdan, küçədə tanımadığım insanlarla söhbət etməkdən zövq alıram. Məsələn, simit satanla... Onlar da məni çox səmimi qəbul edirlər. Burada heç vaxt mənfi hallarla qarşılaşmamışam. Çox bilməyi, həqiqəti öyrənməyi sevirəm. İstədiyimdə evimə getmək imkanım var, amma heç vaxt getməyə tələsmirəm. Çünki burada vaxt keçirməkdən zövq alıram.

Pitini, xəngəli, xaşı xoşlayıram

- Azərbaycan mətbəxindən çox yeməyi bəyənirəm. Məsələn, piti... Şəkiyə səfərim zamanı yediyim ilk yeməkdir. Bura gələndə ikinci gün elə Şəkiyə yollandım, sonra isə Naxçıvana. Azərbaycan kətəsini, xəngəlini, hətta xaşını xoşlayıram. Xüsusilə də səhər yeməyindən zövq alıram.

Hər bazar günü dostlarımla İçərişəhərə səhər yeməyinə yollanırıq. Yemək bizi sağ və xoşbəxt saxlayır. Özüm də yemək hazırlamağı sevirəm. Amma ağlıma gələn fərqli ideyalara əsasən nələrsə hazırlayıram. Xörək bişirməyi anamdan öyrənmişəm.

Azərbaycan ədəbiyyatından Nizaminin, Füzulinin əsərləri ilə tanışam. Azərbaycanın qədim və müasir musiqilərini də dinləməyi sevirəm. Əsasən xalq mahnılarını gənc ifaçıların ifasında dinləməyi xoşlayıram.

Əlaqələrimiz gələcəkdə daha da güclü olacaq

- Ölkələrimiz arasında yaxşı əlaqələr mövcuddur. Energetika, təhsil və fərqli sahələrdə mövcud olan əlaqələri inkişaf etdirmək mənim hədəfimdir. Əsas da təhsil əlaqələrini. Çünki təhsil mənim üçün çox vacibdir.

İnanıram ki, əlaqələrimiz gələcəkdə daha da güclü olacaq. Bu il üçün də musiqi, incəsənətlə bağlı bir çox layihələrimiz var. İnsanların daxili aləminə nüfuz edib yunan diplomatının kim, Yunanıstanın necə ölkə olduğunu onlara çatdırmaq istəyirəm.

Biz gerçək dəyərləri üzə çıxartmışıq

- Yunanıstan hər şey deməkdir. Hər bir azərbaycanlı Yunanıstana gedib, ölkəni görməlidir. Bizim zəif və ya pis nöqtələrimizi deyil, Yunanıstanın sirlərini, enerjisini kəşf etmək üçün mütləq ora getməlidir. Hər ölkənin sirri, enerjisi var, ancaq sən ora avtobus ya təyyarə ilə səyahət etməklə bunu görə bilməzsən. Enerji gizlidir və onu kəşf etmək lazımdır. Ölkənin tarixinin necə yarandığını öyrənməlisən. Tarix anidən yaranmayıb və bu bir qismət də deyil. Başqaları ağaca dırmaşanda bizim filosoflarımız var idi. Riyaziyyat, kosmos sözləri Yunanıstana məxsusdur. Dil bizim üçün zəngin alətdir. Yunanıstan insanlığa yaxınlaşma deməkdir. Yunanıstan eqoizm demək deyil. Biz gerçək dəyərləri üzə çıxartmışıq.

Yunanıstana gedən dostlarım oranın təbiətindən, tarixindən, landşaftından, abidələrindən aldıqları enerjiyə heyran qalırlar. Turistlərin çoxu ölkəmin dənizini, qidalarını, musiqisini sevir, amma heyran qalınası o qədər dərin şeylər var ki...

Yunanlar beynəlxalq qanunlara həmişə hörmətlə yanaşır

- Gerçək yunanlar həmişə üzündə gülüşü olan birilərdir. Onlar həmişə başqaları ilə həmrəy olmaq istəyən, ölkəsinin tarixini anlayan və bundan qürurlanandılar. Onlar ölkəsini, əyləncəni sevirlər. Zarafat həyatımızın bir hissəsidir. Gülüşsüz yaşaya bilmirik, bizim həmişə yaxşı əhvalımız olur. Yunanıstanda doğulan hər kəs dünyaya göz açdığı andan xoşbəxt ətraf görməyə öyrəşib. Yunanlar bunlardır. Onlar mədəniyyətin, incəsənətin, təhsilin qayğısına qalır. Təhsil yunanlar üçün əsas prioritetdir. Belə bir düşüncəmiz var: yunanlar yaxşı təhsilə malik olmalıdır.

Yunanlar beynəlxalq qanunun tələblərinə həmişə hörmətlə yanaşır. Milli dəyər həm də başqalarını öyrətmək dəyəridir. Yunan milli dəyərləri səni güclü edən dəyərlərdir. Sən güclü olmalısan. Sən ölkənin dəyərlərini müdafiə etməlisən və reallığın nə olduğunu başa düşməlisən. Reallıqla yanaşı, arzu da vacibdir, amma reallıq həmişə önəmlidir. Əgər arzuna çatmaq istəyirsənsə, reallığa hörmət etməlisən və güclü olmalısan, dəyərləri müdafiə etməli və bu dəyərləri hər kəsin yanında təbliğ etməli, inkişaf etdirməlisən.

Rəsm çəkmək həyatımın bir parçasıdır

- Musiqi və rəsm həyatımın bir parçasıdır. Ancaq gənc yaşlarımda rəssamları xoşlamırdım deyə, rəsmə də maraqlı deyildim. O vaxt rəssamlar, intellektual insanlar haqda tənqidi bir məqalə yazmışdım. Həmişə səssiz, özlərinə qapanmalarını tənqid edirdim. Ümumiyyətlə, ancaq özünü düşünən, özündən razı insanı xoşlamıram.

Qədim yunanlar deyirdi ki, birinci incəsənət musiqidir. Kasıb bir ailədə doğulduğum üçün musiqiyə olan marağımı böyüdə bilmirdim. Məktəbdə oxuyanda musiqiyə qulaq asaraq onu ifa edən biri olmaq həvəsinə düşmüşdüm. İndi bu arzumu gerçəkləşdirirəm. Yunanıstanın bir rok qrupu və qızımla rəsmi şəkildə bir mahnı hazırlamışıq. Mahnının adı "Yellow flower"dir.

Hazırda daha bir mahnı üzərində işləyirik. Mən oxuyacağam, qızım İrini isə bekvokal səsləndirmə edəcək. Kim bilir, bəlkə gələcəkdə Afinada rok klubda bir konsert də təşkil edə bilərik. Rəsm çəkmək isə gündəlik həyatdan gizlənmək imkanı verir. Sanki şəkil çəkəndə dünyadan təcrid olunuram, həm də öz fikirlərimi rəsmlərim vasitəsilə insanlara çatdırıram. Onlarla kontakta girirəm.

İncəsənət azaddır və insanlarla ünsiyyətə girmək imkanı verir. Pikasso deyirdi ki, incəsənət silah kimidir, amma o öldürmür, öyrədir. Bəzən düşünürəm ki, mənim rəsmlərim silah kimidir. Rəsm çəkmək məni xoşbəxt edən bir məşğuliyyətdir. Müasir rəsm həyatımın bir parçasıdır. O heç vaxt müharibəni təbliğ etməli deyil.

Bu maraqlarıma rəğmən diplomat olmağı seçdim. Biz siyasətçilərin xidmətçiləriyik və mən çox nümunəvi xidmətçi olmağa çalışıram. Siyasət çox vacibdir. Sən hər bir şeydən məlumatlı olmalısan. Hər səhər etdiyim ilk şey dünyada baş verən mühüm şeylərə dair məlumat əldə etməkdir.

Həyatda sağ qalmaq üçün yox, xoşbəxt olmaq üçün yaşamalıyıq

- Həyatda heç nə çətin deyil. Çətin olan ləyaqətlə yaşamaqdır. İnsanlar yaşamalıdırlar, sağ qalmağa çalışmalı deyillər. Heyvanlar sağ qalmaq üçün çalışır, yollar axtarır. Xoşlamıram, kimsə deyəndə ki, sağ qalmağa çalışıram. Çünki bizim məqsədimiz xoşbəxt və ləyaqətlə yaşamaq olmalıdır. Həyat kollektiv dəyərdir. Biz tək özümüz üçün yaşamırıq. Əgər sən hər şeyə sahibsən, amma yanında kimsə yoxdursa, bu, əsl faciədir. Təklik yalnız Allaha məxsusdur.

Heç vaxt tək qalmaq hissinə düşmə. Sevgi də kollektiv hədəfdir. Birbirimizi sevməliyik. Biz reallığı axtarıb tapmalıyıq. Onun üçün mübarizə aparmalıyıq, həyatımızda çox işıq tapmağa çalışmalıyıq. Çox işıqdan qorxmamalıyıq. Qədim yunanların dediyi kimi, sən heç vaxt insanları mühakimə etməməlisən, olaylardan, ideyalardan danışmalısan. Qeybət etməməlisən, həyatla bağlı kollektiv marağın olmalıdır. Özümüzdən kənara çıxmalıyıq. Bir şeyi edəndə onu tək özümüz üçün deyil, hamı üçün etməliyik. Özümüzdən verməyi bacarmalıyıq.

Məni xarakterizə edən bir cəhət var, o da ki, tənqid yox, inkişaf etdirməkdir.

Gələcəklə qarşılaşmaq üçün güclü olmalısan

- Gələcəyin nə gətirəcəyini bilmirik. Sən gələcəklə qarşılaşmaq üçün güclü olmalısan. Tək bildiyimiz şey nəyi arzu ediriksə, odur. Gələcək üçün birinə daha çox sağlıq arzulayırlar. Amma bu, insanın deyil, Allahın əlindədir. Mən də gələcəyi düşünmədən öz bildiyim kimi həyatıma davam edirəm. Gələcək üçün məqsədim də odur ki, yaxşı əməllər edim. Sonuncu günə kimi rəsm çəkməyi düşünürəm...

Yeni rəssamlarla tanış olmaqla yenilikləri öyrənməyə çalışıram. Yeni insanlıqla tanış olmaq istəyirəm. İnsanlıq sirlidir. Yeni biriylə tanış olanda onun həyatı haqqında məlumatlanırsan, onun arzularını, ümidlərini öyrənirsən. Bu, mənə maraqlıdır.

Nikolaos olaraq arzum ətrafımda həmişə xoşbəxt insanlar, xoşbəxt dünya görməkdir. Çünki xoşbəxtlik insanlığın hədəfidir. Bütün digər dəyərlərin hamısı da eyni hədəfə köklənib: xoşbəxtliyə.

Azərbaycana və onun xalqına təşəkkürümü fəaliyyətim başa çatan son gündə deyəcəyəm...

Diplomat hər zaman yeni bir insan həyatı ilə tanış olmaq marağında olub. Ona görə başqa ölkədə yaşamaq ona çətin deyil. Əksinə, hər dəfə başqa bir ölkəyə işləməyə gedəndə maraqlarının ardınca gedirmiş kimi özünü çox xoşbəxt hiss edir.

64 yaşı olsa da, gənc ruhu və zəngin həyat təcrübəsi olan Nikolaosun hər birimizə ötürdüyü bir mesaj var: sadə və güclü olmaq...

Fərizə ƏHMƏDOVA,
Ağaəli MƏMMƏDOV (foto),
"Azərbaycan"